

prima instanță: M. Moraru
instanța de apel: I. Grosu, A. Corceanco, D. Corolevschi

dosarul nr. 2ra-1379/16

DECIZIE

06 iulie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Galina Stratulat
Ion Druță
Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu

examinând recursul declarat de Evghenii Savciuc, reprezentat de avocatul Andrei Onofrei

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Raisei Savciuc împotriva lui Evghenii Savciuc cu privire la evacuarea din bunul imobil și cererea reconvențională depusă de Evghenii Savciuc împotriva Raisei Savciuc cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate în devălmășie asupra bunului imobil

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 28 ianuarie 2016 prin care a fost admis apelul declarat de Raisa Savciuc, casată hotărârea Judecătoriei Ungheni din 06 august 2015 și emisă o nouă hotărâre de admitere a acțiunii inițiale și respingere a cererii reconvenționale

constată:

La 19 martie 2013, Raisa Savciuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Evghenii Savciuc cu privire la evacuarea din bunul imobil.

În motivarea acțiunii a indicat că la 22 decembrie 1983, bunelul său Trofim Obriște, i-a testat averea sa, inclusiv casa de locuit din satul Todirești, r-nul Ungheni, iar la 15 februarie 1984 bunelul a decedat.

Menționează că dat fiind faptul că în termenul stabilit de lege, nu a perfectat actele de acceptare a succesiunii, s-a adresat în judecată cu o cerere de acceptare a succesiunii.

Relatează că prin hotărârea Judecătoriei Ungheni din 11 ianuarie 2011 cererea a fost admisă și a fost constat faptul acceptării de către ea a masei succesoriale rămase după decesul bunelului său.

Indică că în casa din satul Todirești, r-nul Ungheni a locuit împreună cu soțul, iar la 03 noiembrie 2010 au divorțat. Din cauza certurilor și violenței ce se aplica

asupra dânzei, a fost nevoită să plece din casă împreună cu copilul invalid, soțul rămânând să locuiască în casă.

Își întemeiază pretenții în baza dispozițiilor art. 10, 11, 14, 374, 207, 312 Cod civil, art. 166 CPC.

Solicită admiterea acțiunii, evacuarea lui Evgheni Savciuc din bunul imobil.

La 27 mai 2013, Evghenii Savciuc a depus cerere reconvențională împotriva Raisei Savciuc cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate.

În motivarea cererii reconvenționale a indicat că imediat după înregistrarea căsătoriei cu Raisa Savciuc, au locuit în casa ce aparținea bunelului Raisei Savciuc.

Menționează că după înregistrarea divorțului a trecut cu traiul în sărai și a lăsat fosta soție să locuiască în casă cu copii, însă ultima a decis să locuiască separat în or. Ungheni, unde locuiește până în prezent.

Relatează că nu este de acord cu cererea privind evacuarea din bunul imobil, deoarece cu fosta soție au locuit în acea casă din 1984, iar el locuiește și în prezent. Pe parcursul vieții în comun ambii, din surse proprii, au reconstruit casa, simțitor mărindu-i prețul.

Indică că în timpul vieții în comun, au mărit suprafața casei adăugându-i încă trei odăi și au acoperit-o cu foi de ardezie, au schimbat ușile și geamurile și lemnul de pe tavan.

Relatează că au mai construit și un sărai, iar sub acesta și un beci, la fel au construit un garaj și o șură din fortan, au înconjurat gospodăria cu gard și poartă din fier, iar toată ograda au acoperit-o cu pavaj.

Sușține că pentru confirmarea faptului că ambii au efectuat aceste construcții, împreună cu mai mulți locuitori ai satului Todirești, r-nul Ungheni au întocmit un act, în care este stipulat că construcțiile sunt efectuate de ambii.

Solicită recunoașterea dreptului de proprietate asupra $\frac{1}{2}$ din imobilul cu construcțiile auxiliare situate în s. Todirești, r-nul Ungheni.

Ulterior, la 21 iunie 2013 Evghenii Savciuc, a înaintat o cerere reconvențională suplimentară prin care a solicitat declararea imobilului situat în satul Todirești, r-nul Ungheni ca bun proprietate comună în devălmășie.

Prin hotărârea Judecătoriei Ungheni din 06 august 2015 a fost respinsă cererea de chemare în judecată înaintată de Raisa Savciuc împotriva lui Evghenii Savciuc cu privire la evacuarea din bunul imobil, admisă cererea reconvențională înaintată de Evghenii Savciuc împotriva Raisei Savciuc cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate la parte din bunul imobil, a fost recunoscut dreptul de proprietate a lui Evghenii Savciuc asupra $\frac{1}{2}$ din imobilul cu construcțiile auxiliare situate în s. Todirești, r-nul Ungheni și terenul aferent cu nr. cadastral 9271213.054 și 9271213.054.01 ca fiind bunuri imobile proprietate în devălmășie.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 28 ianuarie 2016 a fost admis apelul declarat de Raisa Savciuc, casată hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre prin care a fost admisă cererea Raisei Savciuc, iar cererea reconvențională a lui Evghenii Savciuc a fost respinsă.

A fost evacuat Evghenii Savciuc din imobilele cu nr. cadastral 9271213.054, 9271213.054.01, 9271213.054.02, 9271213.054.03 situate în s. Todirești, r-nul Ungheni, ce aparțin cu drept de proprietate Raisei Savciuc.

La 21 aprilie 2016, Evghenii Savciuc, reprezentat de avocatul Andrei Onofrei a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea deciziei recurate cu remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului a invocat că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material și procesual.

Indică că instanța de apel greșit a concluzionat că Raisa Savciuc a devenit proprietară exclusivă asupra averii succesoriale în temeiul hotărârii Judecătorești din 11 ianuarie 2011 prin care s-a constatat doar faptul acceptării masei succesoriale.

Susține că Raisa Savciuc a intrat de fapt în posesia și folosința a ½ cotă parte din casa de locuit cu suprafața de 48 m² ce a aparținut părinților săi fapt confirmat prin înscrisurile din registrul de evidență al gospodăriilor din anul 1984, probă scrisă, prezentată în prima instanță în baza căreia și-a întemeiat hotărârea, însă la moment din motive dubioase lipsește la materialele dosarului.

Menționează că, Codul funciar care stabilește competența și modalitatea transmiterii terenurilor aferente caselor de locuit individuale în proprietate privată, a intrat în vigoare la 25 decembrie 1991, astfel în patrimoniul succesoral rămas după decesul lui Trofim Obriște, decedat în anul 1984, terenul aferent casei de locuit în litigiu nicidecum nu putea fi inclus.

Relatează că hotărârea Judecătoriei Ungheni din 26 noiembrie 2012, în temeiul căreia intimata și-a intabulat dreptul de proprietate asupra imobilului din litigiu, nu este recunoscută de legislația națională ca act care ar substitui certificatul de moștenitor, contract de donație sau altă convenție cu titlu gratuit, în temeiul căruia ar fi posibil înregistrarea dreptului de proprietate asupra imobilelor în proprietate exclusivă a unui dintre soți, cu atât mai mult că în registrul bunurilor imobile a fost indicat ca proprietar doar Raisa Savciuc, astfel nu-l privează pe Evgheni Savciuc de dreptul de proprietate în devălmășie asupra celorlalte construcții accesorii cât și terenului aferent.

Mai invocă că instanța de apel a neglijat prevederile art. 40 din Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543 din 25 februarie 1998, or, reieșind din această lege, extrasul din registrul de evidență al gospodăriilor este recunoscut de legislator ca act în temeiul căruia urmează a fi intabulat dreptul de proprietate asupra unei construcții locative sau anexă gospodărească.

La fel, consideră că instanța de apel nu a dat nicio apreciere la un șir de probe concludente care expres demonstrează faptul că casa de locuit rămasă de la Trofim Obriște a fost reconstruită, fiindu-i mărită suprafața de la 48 m² la 81, 1 m², iar cele trei construcții accesorii au fost construite din fortan.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele cauzei rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 17 februarie 2016, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire anexată

(f. d. 206, vol. I), iar la 01 martie 2016, Evghenii Savciuc a recepționat-o, fapt confirmat prin avizul de recepție (f. d. 208, vol. I), prin urmare se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 21 aprilie 2016 în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel cu restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, având ca obiect acțiunea Raisei Savciuc împotriva lui Evghenii Savciuc cu privire la evacuarea din imobil situat în satul Todirești, r-nul Ungheni și acțiunea reconvențională a lui Evghenii Savciuc împotriva Raisei Savciuc prin care a solicitat declararea imobilului situat în satul Todirești, r-nul Ungheni ca bun proprietate comună în devălmășie, prima instanță a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii inițiale și temeinicii cererii reconvenționale, a recunoscut dreptul de proprietate a lui Evgheni Savciuc asupra ½ din imobilul cu construcțiile auxiliare situate în satul Todirești, r-nul Ungheni și terenul aferent cu nr. cadastral 9271213.054 și 9271213.054.01 ca fiind bunuri imobile proprietate comună în devălmășie.

Judecând apelul declarat de Raisa Savciuc, instanța de apel l-a admis, a casat hotărârea primei instanțe și a emis o nouă hotărâre prin care a fost admisă cererea Raisei Savciuc, iar cererea reconvențională a lui Evghenii Savciuc a fost respinsă.

În argumentarea soluției adoptate, instanța de apel a reținut că dreptul de proprietate a Raisei Savciuc asupra bunului imobil casa de locuit și construcții accesorii și terenul aferent nr. cadastral 9271213.054, 9271213.05401 amplasat în satul Todirești, r-nul Ungheni a fost înregistrat la OCT Ungheni la 31 ianuarie 2013, în baza hotărârii judecătorești din 26 noiembrie 2012, adică după desfacere căsătoriei între părți.

La fel, instanța de apel a menționat că instanța a fost în imposibilitatea de a stabili dacă lucrările indicate de către Evghenii Savciuc au fost lucrări de îmbunătățire a bunului în litigiu sau aceste lucrări au fost unele de întreținere.

Instanța de recurs conchide, însă, că o astfel de soluție este una pripită, fapt ce rezultă din nedeterminarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele, mai mult că concluziile instanței de apel sunt bazate pe o apreciere unilaterală și arbitrară a materialului probator.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) CPC, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la

proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 130 alin. (4) CPC, ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

Iar, în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiectiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță; instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi, instanța de apel judecând apelul a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor pricinii, referindu-se doar la susținerile apelantei Raisa Savciuc, fără a examina legalitatea și temeinicia hotărârii supusă apelului sub toate aspectele, în raport cu regulile și legislația ce guvernează litigiul în cauză și fără a da o apreciere convenită materialului probator existent la dosar.

Astfel, se va menționa că instanța de apel, pe de o parte, reține la adoptarea deciziei contestate că dreptul de proprietate asupra bunului în litigiu a fost înregistrat după Raisa Savciuc după desfacerea căsătoriei cu Evghenii Savciuc, pe de altă parte face referire la hotărârea Judecătoriei Ungheni din 11 ianuarie 2011 prin care s-a constatat faptul acceptării de către Raisa Savciuc a masei succesoriale rămase după decesul lui Trofim Obriște.

Instanța de recurs remarcă, însă, că pe lângă faptul că la materialele dosarului lipsește o hotărâre judecătorească din 11 ianuarie 2011, la care face referire în decizia contestată, instanța de apel a trecut cu vederea și nu a supus aprecierii materialul probator și anume înscrisurilor din registrele de evidență al gospodăriilor ținute de Primăria satului Todirești, r-nul Ungheni, în care se indică că în anul 1984, când a decedat Trofim Obriște, pe terenul respectiv exista doar o casă de locuit cu suprafața de 48 m², iar la momentul înregistrării la OCT Ungheni în anul 2013, aceeași construcție este înregistrată deja cu suprafața de 84, 1 m².

Mai cu seamă se va menționa că însuși instanța de apel, indică în decizia recurată că potrivit certificatului din Registrul bunurilor imobile din 31 ianuarie 2013, Raisa Savciuc este proprietarul terenului cu nr. cadastral 9271213.054 din satul Todirești, r-nul Ungheni și asupra construcțiilor cu nr. cadastral 9271213.054.01, 9271213.054.02, 9271213.054.03, și tot în același timp reține că cererea reconvențională urmează a fi respinsă și dat faptului că nu toate bunurile la care se referă Evghenii Savciuc au fost autorizate și nu sunt înregistrate în Registrul bunurilor imobile.

Ca urmare, se constată că decizia instanței de apel nu este suficient motivată, aceasta conținând discrepanțe și divergențe în motivare.

Mai mult, soluția instanței de apel este neînțeleasă și prin faptul că, stabilind că instanței nu au fost prezentate probe ce ar confirma sporirea simțitoare a valorii bunului în litigiu din contul mijloacelor financiare comune a soților, nu a combătut atât argumentele lui Evghenii Savciuc invocate în acțiunea reconvențională, cât și concluziile din hotărârea primei instanțe, limitându-se la o motivare extrem de selectivă.

Or, Evghenii Savciuc în susținerea poziției sale, a menționat că a prezentat instanței probe concludente care expres indică că casei de locuit în litigiu i-a fost mărită esențial suprafața, de la 48 m² până la 84.1 m², iar cele trei construcții (garajul, saraiul și bucătăria de vară), din care a fost evacuat, au fost construite din fortan, material catalogat abia din anul 1991, fapt ce clar indică că aceste imobile nicidecum nu puteau face parte din masa succesorală, rămasă după decesul lui Trofim Obriște.

Astfel fiind, se constată că motivarea instanței de apel nu este altceva decât reflectarea poziției Raisei Savciuc în susținerea cererii de apel, fapt ce denotă că decizia instanței de apel nu conține o apreciere ce ar determina definitiv și incontestabil certitudinea adoptării soluției la care s-a ajuns, astfel instanța de recurs fiind în imposibilitatea de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

În concluzie și în sensul art. 6 alin. (1) al Convenției, instanța de recurs ține să menționeze că instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării.

De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

Distinct de cele mai sus arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel urmează a fi casată cu remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea pricinii instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și rejudecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Evghenii Savciuc, reprezentat de avocatul Andrei Onofrei.

Se casează integral decizia Curții de Apel Bălți din 28 ianuarie 2016 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Raisei Savciuc împotriva lui Evghenii Savciuc cu privire la evacuarea din bunul imobil și cererea reconvențională depusă de Evghenii Savciuc împotriva Raisei Savciuc cu privire la recunoașterea dreptului de

proprietate în devălmășie asupra bunului imobil cu restituirea pricinii pentru rejudecare la Curtea de Apel Bălți, de un alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Galina Stratulat

Ion Druță

Oleg Sternioală

Ala Cobăneanu